

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 16 kor
 Negyedévre... — 4 .
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésénél
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 8.

A kongresszus előtt.

Több mint négy esztendeig tartott különféle bizottsági tárgyalások, többszöri hosszas huza-vona után végre abba a helyzetbe jut ma az autonómiai kongresszus, hogy a magyarországi katolikusok önkormányzatának tervezetét tárgyalás alá veheti.

A tervezet, mely a mostani tárgyalások alapját képezi, eléggé ismeretes a kongresszusi tagok és a nagy közönség előtt.

Lapunk volt az első, mely a múlt év nyarán publikálta e tervezetet. Nem haboztunk kijelenteni, hogy ez a tervezet nem felel meg annak az eszménynek, a melyet a magyarországi katolikusok maguknak az autonómiáról alkottak.

A magyarországi kath. egyház javait — ezt nem vitathatja el senki — eléggé biztosítja ugyan ez a tervezet, sőt annak az a pompásan sikerült részlete, a melyet Apponyi Albert gróf fogalmazott, úgy tekinthető, mint egy modern magna chartája a magyarországi kath. egyháznak, — de e jogok megvalósítására és gyakorlására nagyon sovány keretet nyújt a bizottsági tervezet.

Félt, hogy ha így alkotjuk meg az autonómiát, nem lesz abban élet és vér s azért nem is várhatjuk, hogy valóra váltja a hozzá fűzött szép reményeket, hogy: hatalmas védője és támasza legyen a magyarországi kath. egyház jogainak, igazainak és érdekeinek, erősítője a fel-

ébredt kath. öntudatnak és élesztője a kath. hitéletnek.

Az a szerény keret, a melyet a tervezet önkormányzatunk számára alkot, kétségkívül fejleszthető és ebben reménykednek a javaslat készítői és védelmezői. Amde ha nem lesz életképes az autonómia, fejlődni sem fog az, sőt megállapított kereteit és jogait sem fogja tudni megvédelmezni.

A napi és időszerű sajtónak minden közege elég bőven hozzászólt azóta az autonómiai tervezethez.

A kath. irányú sajtó, sőt még a liberális sajtónak egy része is, mint a Budapesti Hírlap és a Magyarország nincs megelégedve a tervezettel.

Egy részük még eleintén abbéli meggyőződésének adott kifejezést, hogy bármily sovány is a tervezet szerint az autonómia tartalma, mégis jobb lenne egy ilyen autonómia, mint — — semmilyen. De már ugyszólván egyhangulag határozottan ellene foglalnak állást s maga Zichy Nándor gróf is avval végzi cikkét az Alkotmányban, hogy: ez a javaslat el nem fogadható.

Bármily fontos is e kérdésben Zichy Nándor gróf állásfoglalása, a bizottsági javaslat sorsát a magas püspöki kar fogja eldönteni. Hogy mi e tekintetben az episcopatus álláspontja? — — azt pusztán kombinációk és ujsághírek után nem lehet megállapítani. A püspöki konferencia tegnap óta együtt ülészik, megállapodásukat majd csak a kongresszuson közli valamelyik tagja a püspöki karnak.

Hisszük, hogy az ő bölcsességük és

apostoli buzgóságuk olyan irányt szab a kongresszus tárgyalásainak, amely sikerre viszi az autonómiának sokat hányatott ügyét.

Meg is érdemelne már a magyarországi katholicizmus, hogy annyi megálátás után sikerekben is legyen osztályrésze. Es ha életképes autonómiája lesz a magyarországi kath. egyháznak, akkor lesz része bőven sikerekben is.

Egyben bizonyosak vagyunk. Ha eltemetik is a javaslatot, ha eltemetik vele akár az autonómia ügyét is: a felébredt kath. öntudatot, a feleledt kath. hitéletet nem lehet többé elaltatni, nem lehet többé eltemetni.

Ez pedig nem fog megszünni követelni jogát az autonómiához. Es bár kudarczok, szenvedések árán is, ki fogja azt vivni magának.

Dr. V. Gy.

Püspöki tanácskozás.

Vasary Kolos bíboros-hercegprímás tegnap délelőttre püspöki tanácskozást hívott össze budavári palotájába. Jóval tíz óra előtt összegyülekeztek már a meghívottak, a kiket dr. Kohl Medárd püspök fogadott. Eljöttek: Császa György, dr. Schlauch Lőrincz, Rimely, Szmercsányi, gróf Széchenyi Miklós, Várossy Gyula, Bende Imre, Bubics István Vilmos, báró Hornig, Hettyei, Ivánkovics, gróf Majláth Gusztáv püspökök és Fehér Ipoly pannonhalmi főpát. Távolmaradásukat kimentették: Samassa, Dessevffy, Meszlényi róm. kath., Mihályi érsek, Pável, Firczak, Radu, Szabó, és Vályi gör. kath. püspökök. Az egybegyűlt egyháznagyok a pont-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

A sötétben.

(Holland elbeszélés.)

Irtá: Kurt Ehlers.

— S aztán nem szabad türelmetlenkedni, mérgeledni! . . .

— Dehogy is, doktor ur!

— Hisz van időnk elég valamennyiöknek.

— Bizonyosan, doktorkám.

— Továbbá rendesen csepegtetni a fájó részre . . .

— Oh igen, doktor ur.

— Nem, a világért se jöjjön ki utánam a folyosóra. Majd csak kitalálok innen magam is. Isten vele barátom! Csak maradjon.

— Isten önnel doktor ur!

A fehér fény, mely a szűk, kis előszoba meszes falain elömlött, egy rövid pillanatig rá esett a beteg arcára s ijedt futkározást vitt végbe annak sápadt vonásain a mélyen beesett, bágyadt tekintetű szemgolyókon: Aztán egyet csattant az ajtózár s beállott újra az éjforma sötétség a szobában, az a szakadatlan vak sötétség, melyet semmiféle tűfoknyi nyíláson beszűrődő, lopva bekukkanó fénycsillám sem szakít meg. Az ablakok el voltak sötétítve, a kis redőnyök s a nehéz függönyök a földig

leeresztve, mint egy halottnál szokás. Csak egész fent a menyzet egyik pontján, a mahagonból készült függöny karikák felett villogott bizarrul egy röpködő fényávoecska, egy darab vakító fényfoltához hasonlóan. No meg oldalt a szőnyegen is játszadozott egy halványabb fény-sugár kibújva a függöny ránczok mögül.

Benedvesített szemével, háttal az ablaknak állt a beteg. A szoba nagy csendjében még az is hallható volt, hogy szedi magába a lélekzetet. Mi lehet az oka, hogy a háziak mind odalent maradtak? Miért nem jött fel senki hozzája az emeletre . . . De csitt! Alighanem beszélgetnek kint a folyosón a házi orvossal. Egyik a Margit hangja, a másik a mamáé, a harmadik meg a Jánosé, a fiué. A doktor válaszol valamit. Csak hallgatni szemfülesen! Az ajtó kilincsnek reszkető kézzel nyult utána. Nem akart kinyitni, akaratoskodott. Bár csak ne nyikorogna nagyon. Egy erősebb nyomásra mégis feltárult az ajtó, de egyet csikorgott bele. Odalent a zajra megszűnt a beszélgetés.

— Te vagy a gangon Jakab?

Jakab nem mozdult, szeméit erősen összeszorította, mert félt a fehér, szelid világosságtól, melyet arczával megérezett.

— Jakab!

Csend. Nem meri magát elárulni.

— Mintha mégis valami neszt hallottam volna. — szólalt meg az anya aggódva.

— Menjünk inkább be a szobába, ott jobban lehet beszélgetni, — ajánlotta János.

Kint lábdobogás hallatszott, melyet nemsokára ajtó csattanás követett. Halk suttogás támadt.

Valami titkuk van, kell, hogy az legyen; még pedig a szemét illeti az. Különbem nem tanácskoznának külön ő tőle. Sápadt képe kilátszott az ajtó nyíláson. Szemeit becsukta ajkait összeszorította, úgy figyelt. Nevetséges, hogy mily erősnek érzi magát s milyen beteg egyuttal. A szoba és az utálatos világosságnak a betege, mely szurta, bántotta, össze huzta a szeméit. Mennyi kínjába került szegénynek a fehér falra rátekinteni . . . Mikor jön meg az ideje annak, hogy kinyithatja a szeméit s láthatja velük a világot? Fogható-e más szerencsétlenség ahhoz az átokverte nyomorusághoz, ahhoz a kimondhatatlan kinhoz, a mit neki kell a szemé miatt elviselni. Fejével átkandikált a folyosó rácsán. Tapogatózva majd csak előbbre jut.

Mosolyogva huzta ki lábát a papucsokból. Így már egész pompás harisnyás lábbal. Nesztelen lehet lépegetni. Itt a rács, amott a kanyarulat, aztán az első lépcső s utána a többi. Egyszer csak vissza tántorodik. A földszinten kinyilik egy szobaajtó, hangos beszéd árad ki belőle. Most eresztik el a doktort a házból.

ban tíz óraker megjelent bíboros-hercegprímás mély hódolattal üdvözölték. A hercegprímás imát mondott, majd megnyitván a tanácskozást, Isten áldását kérte mindnyájukra. A tanácskozás első pontja a katolikus autonómiának megbeszélése volt.

Az abrudbányai mandátum.

Bessenyei Ferenc volt országgyűlési képviselő Abrudbányán nem szándékozik jelöltséget vállalni. Ilyeténképen Barabás Abel, a függetlenségi és 48-as párt híve lesz a kerület egyetlen ellenzéki jelöltje. Ma megerősítést nyer az a hír, hogy Tisza Kálmánnal Szamosújvárt is akarnak próbálkozni, mert Abrudbányán nem érzik elég biztosnak a talajt. A mennyiben pedig Tisza Kálmán mégis megmaradna az Abrudbányai jelöltség mellett, Szamosújvárt Gajári Ödön fogja szerencsét próbálni.

A torontáli főispán távozása.

A *Hasánk* illetékes értesítés alapján jelenti, hogy *Rónay Jenő* torontáli főispán menesztése befejezett tény s a főispán alig néhány nap múlva távozik. Utódjára nézve megállapodás még nem történt.

A deési mandátum.

A kuria előtt tegnap ismét egy ugynevezett »tisztá« választás aktái feküdtek. Szolnok-Dobokamegye deési kerületéből került fel az alkotmányos harcra ez a torzképe. A petíció szerint a szabadelvű párti képviselőt, mint annyi sok más esetben, etetés-ítatás, vesztegetés és hivatali presszió juttatta győzelemhez. Es elől járt a törvénytelen ségek elkövetésében a megye főispánja, báró Bornemissza Károly, a ki hozzá nyíltan hirdette, hogy Széll Kálmán miniszterelnök határozottan elvárja a »hivatalos jelölt« győzelmét.

Volt pedig a hivatalos jelölt gróf Teleky Domokos, a ki aztán 37 szónyi többséggel meg is választották.

Az elbukott jelölt választói közül Balogh Ferenc és társai támadták meg a választást.

Legelőbb a védő alaki kifogásokkal élt, miután — ugymond — az érvénytelenségi okok nincsenek a kérvényben pontosan megjelölve. Mivel azonban maga is csak általánosságban élt ezzel az ellenveléssel, kifogását elvetették.

Erre Paiss elnök felhívta a petícionálók képviselőjét a panasz előterjesztésére.

Farkas ügyvéd előadta, hogy báró Bornemissza főispán és Torma alispán már a választások kiírása előtt, 1901. szeptember 10-én megkezdték a presszionálást. Utasították a hivatalnokokat, hogy gróf Telekyre szavazzanak.

Felsőrol 124 hivatalnok választót, a kik ily utasítás folytán és értelmében voksoltak.

Erősen dolgozott továbbá Teleky érdekében báró Rudnyánszky József főrendiházi tag, a főispán sógora. Napokon át bekocsizta a kerületet, dikciózott az utcákon és Deés város terein, hangsúlyozva, hogy Széll Kálmán kívánja a Teleky győzelmét, a mi ha elmaradna, az állam nem veszi át Deés város gimnáziumát és a város továbbra roskadozhat a sok teher alatt. Még a bírakat sem hagyta ki a kapacitációból. Az egyiket, dr. Jóó Károly törvénytelen albirót azzal fenyegette meg, hogy különben nem fog előlépni, — Száva vizsgálóbíró ez állásától való elmozdítással, dr. Antz János törvénytelen bírót pedig azzal fenyegette meg, hogy a mennyiben nem a kormány jelöltjére szavaz, nem helyezik át a marosvásárhelyi törvénytelenhez, a hová pályázott.

Ugyanez történt a vasutnál és a pénzügyi tisztviselőkkal, a kiket mind kihallgatni kér. A polgárság köréből kiemeli Teleki István nyomdászt, a ki megyei nyomtatvány-szállítás elvesztésével fenyegettek és Hildebrant Ferencet, a kinek ígérték, hogy fiát kinevezik a postához.

A főispán — folytatta dr. Farkas — akár más közönséges kortes, a választás napján kocsin kereste fel a választókat és befolyásolta őket. Maléter Zoltán, a szamosvölgyi vasut igazgatója pedig iveteket köröztetett a Teleky érdekében. E tisztviselők is presszió következtében szavaztak.

Vékony Ferenc főszolgabíró a kerület valamennyi körjegyzőjének megparancsolta nem-

csak azt, hogy maguk Telekyre szavazzanak, de azt is, hogy a választókat odatereljék. Ugyanezt megcselekedték a községi bírákkal Ujváry és Almásy szolgabírák.

Szeptember 17-én megjelent a kerületben báró Dániel Tibor és Vékony főbíró már másnap magához citálta a bírakat és jegyzőket s újból reájuk parancsolt. Miután a neveket felolvassa kérdi, megnyilatkozhatott-e így a választók szabad akarata? De a törvénytelen ségek még mindig fokozódtak. A választókat, a kiket Hollómezőn összegyűjtöttek, megvesztegették fejenként 10—10 koronával. Ezek így is megszöktek, de a főszolgabíró csendőrökkel hozatta őket vissza s a választás előestéjén csendőrfedezettel vitette őket a gróf Esterházy Miguel udvarába. Itt valamennyit leittatták, hajnali négy óraker szekerekre pakkolták s így vitték be Deésre, a hol az Európa-vendéglőben elzárták őket, számszerint 49 választót. Ha minden egyéb vádtól eltekint, ez a 49 szavazat feltétlenül semmis s kell, hogy a választás érvénytelenítését vonja maga után. Hivatkozik arra, hogy az illetők irásos nyilatkozatot adtak a velük történt törvénytelen ségekről, azokat becsatolta a kérvényhez, de a kihallgatásukat is kéri. Es ha ez megtörtént mivel csak e 49 szavazat leszámítása után is nem Telekyé a többség, bizony számít a mandátum érvénytelenítésére.

Ezután Darányi védő igyekezett a vádat cáfolni. Kiemeli, hogy ellenfele a sok vád után sem kéri, mikép a mandátumot báró Dánielnek ítéljék oda. Megmondja, hogy miért? Egyszerűen azért, mivel báró Dániel Tibor még kiskora s így nem is lehet képviselő.

Az ítéletet ma délben hirdetik ki.

Zichy Nándor az autonomiáról.

Az autonomiai kongresszus érdemleges tárgyalásainak megnyitása előtt a katolikusok főszerepe, Zichy Nándor gróf két cikket írt az Alkotmányban az autonomiáról, illetőleg arról a tervezetről, melynek tárgyalását ma kezdi meg a kongresszus.

Érdemes dolog megismerkedni e cikkekkel az ő felfogásával és véleményével, amely-

— Oh, igen holnap újra eljövök.

— Jól lesz doktor ur! Jöjjön.

— Isten vele, kisasszony!

Mikor az ajtó bezárult, a lány egy nehezett sóhajtott. A beteg előtt világos lett minden. Most már tudta, mi lehet a titok. Csendesesen lopózkodott lefele a lépcsőközön. Kezeivel félve simogatta meg a lépcső karfáját s a rácson áthajolva zárt szemekkel hallgatózott, hogy mit beszélnek odabent.

— Akkor hát az orvosprofessort kell hozzá hívunk . . .

— Mindenesetre. Az jó lesz!

— Nem használ semmit, jegyezte meg a leány.

— Szent Isten, ki fog rajta már segíteni — kiáltott fel az anya fuldokolva.

— Ne lármázz úgy, kérlek. Még meg találja hallani odalent!

Ujra csend. Csak az óra tikk-takkolt. Hallani lehetett a ketyegését. A beteg jól belekapaszkodott a rácba. Alig volt eszméletnél; lélegzeni sem mert. A beható napfény egy fényes kört vont a beteg alakja köré. Kezei reszkettek, homloka verejtéket izzadott. Ujra megszólalt egy hang; egész világosan érthetően . . .

— Ugyan anyám!

— Ilyen fiatalon. Huszonnégy éves még csak. Jaj mit is kellett megérnem öregségemre.

— Csillapodj anyám.

— Okvetlen el kell még küldentünk az orvos professor urért.

— Hallottad, mit mondott a háziorvos. Menthetetlen a szerencsétlen!

— Az orvos is tévedhet.

— Ő nem szokott tévedeni. Tudhatod.

— Szegény fiam! . . .

A beteg pedig ott állt a helyén. Kerekre nyitva szemét, szuró tekintettel nézett arrafelé, a merre az üveg ajtó ablakának kellett lennie s melyre rá tűzött a nap ragyogó sugara, de nem hallott már semmit. Nem fájt neki felnyitni a szempilláit, nem szurta a fény, nem égett a szeme tőle. Zavaron, sáppadt homály kóválygott előtte csak. Aztán végig húzta kezét a homlokán, megdörzsölte a halántékát s csendesen, tapogatva, fogózkodva felbotorkált a lépcsőközön. Odafent egy pillanatra megállt. Hallotta Margit testvére siránkozó hangját . . .

— Ki fogja a rossz hírt tudtára adni? Ki fogja neki megmondani . . . ?

Lábai gépiesen mozogtak a betegnek s találtak oda az ajtóhoz s gépiesen hanyatlott bele a székbe is az éjszötét szobában.

A többiek csak jó idő múlva néztek fel hozzája. Kedvesek voltak hozzá, de nem szóltak semmit. A lány szölvét vett neki, csak hogy szórakozzék. János az egész újságot elolvastaneke. Az anya lent maradt még; de este mind köréje gyűltek. Beszéltek sokat, de nem mondtak semmit.

Másnap reggel már megpróbálkoztak a nehéz hiradással.

A beteg szobájában várt. Imádkozás. al

töltötte az éjszakát, a fény ellen óvó ágy takaró alá bujva. S úgy megvigasztalódott!

János kezdte kerülgetni a dolgot. A beteg már a hangján felismerte, hogy akar valamit.

— Jakab, te!

— No?

— Még jó ideig eltarthat, a mig te újra . . .

— No igen. S aztán?

— Aztán, semmi no . . . Csak azt mondtam, hogy még jó ideig eltarthat . . .

— Még mondani akartál valamit. Hiába tagadod.

— Én? Nem akartam semmit.

— A hangodból is kiéreztem.

Nem is tudom, hogy mit lehetne neked újságotni.

Vajjon mi rettentette őket vissza a nagy szó kimondásától? Hisz oly nyugodtnak látszott

6. Tán a sötétség? A szoba rémes kinézése? Délután Margitnak igen hosszas motozni valója akadt a szobában. Közbe-közbe megszólalt.

— Még mindig fáznak néha a szemeid kedves Jakabom?

— Hogy fáznak-e? Oh, nem!

— Nyolcz hete már ugy-e a bajodnak?

— Az idő röptül . . .

— Érzed a virágok illatát idebeben?

— Hogyne. Kár hogy sötétben vannak szegények.

— Igazán nevetséges. Ma holnap olyan sárga leszek már, mint a saláta középe . . .

nek — úgy lehet — döntő szerep jut a kongresszuson.

Az autonómiának sarkpontját az a hármaskör képezi, amely az autonómikus testületnek a magasabb egyházi méltóságok és javadalmak betöltése, az egyházi vagyon kezelése és a kath. tanügy irányítása terén jut.

E hármaskört s így az autonómia lényegét illetőleg Zichy Nándor gróf a tervezetről az említett két cikkben a következőleg fejti ki véleményét:

Szerintem nem feladatunk minden áron autonómiát csinálni; szerintem feladatunk az, hogy a katolikus közönség, a mi küldöink képviselőiben kimondjuk azt, a mit a katolicizmus jogai érvényesítésére és a mi egyházunk javára kimondani szükségesnek tartunk. Mi az autonómiát nem a minisztériumnak, de a katolicizmusnak csináljuk. Abban a szövegben, a melyet megállapítandók vagyunk, a katolikus vagyont a katolicizmusnak kell biztosítanunk. A katolikus vagyontól fentartott iskolákat a katolikus népnevelésnek kell biztosítanunk. A katolicizmust azon ferde helyzetből kell kimentenünk, a melyben úgy az egyház kormányzatára, mint az egyház vagyonyára és a katolikus tanügyre a parlamenti kormány, felelőssége címén, ráteszi kezét, feledvén a 48-iki törvénynek azt a világos jogszabását, mely szerint ezek intézését, a legfőbb hatalmat, az apostoli király egyenesen személyének fentartott kiváltságaként fentartja.

Eszerint elutasíthatlan kötelességünk az egyházi méltóságok adományozásában minden kétséget kizárólag azon felfogással szembeállítani, hogy a felelős minisztériumnak ezekben kandidációs joga vagyon. Ilyennel a kormány sohasem bírt. Még akkor sem, mikor a katolikus uralkodó vallás volt. Hogy bírhatna az azzal akkor, midőn a kormány felekezett és annak feje, esetleg, nem katolikus? Világosan kell kimondanunk, hogy ezzel a kormánynak kormányzati szempontból való beavatkozását ezen személyes kérdésekbe tagadásba nem veszem. De az egyházi kinevezések első sorban az egyház-kormányzat szempontjából itélendőek meg és azért az első és elhatározó szó mégis csak az egyházat illeti meg.

A tanügyre nézve a királyi katolikus gimnáziumok igazgatóit illető hármaskör jelölést, a jogakadémiák tanári karának és igazgatójának kinevezését az igazgató tanácsra, a hit és erkölcs dolgában a fegyelmi hatóságot a megyés püspökre ruházza. Ime ezek kétségkívül az autonómiára ruházott lényeges jogok. Tekintsük hát ezeket közelebbről!

- Ugyan ne neves ilyen furcsán előttem.
- Ne is nevessek?
- Olyan különösen hangzik a szótben.
- S aztán?
- Hát úgy is... De nem... semmi...

Jól hallotta, hogy igazgatja nővére a virágvázát; hogy rakosgatja az üvegeket, tányérokat, dobozokat ide-oda, minden cél nélkül. Mintha minden kis zajból, melyet reszkető kezeivel okozott, hangját érezte volna ki a nővérenek, mely betöltte az egész szobát kedves gondolatokkal, melyek csodás zajtalansággal kergettek a levegőben láthatatlan lepkécskék módjára. Egyszer csak eltűnt, kiosout a lány a szobából. De olyan dolgokat is magával vitt, a mire semmi szüksége sem volt.

Legutoljára jött a beteg anyja. S úgy mint máskor jóságos arcával, ránczos ajkaival és tisztes ősz hajával odatelepedett bizalmasan fia mellé.

— Nem kell megigazítani az ülőhelyedet, Jakab?

Majd kezébe fogta a fia kezét s melegen megszorítva azt arcon csókolta őt nem messze a szemétől. Nem sirt. De nem is szólt egy kukkot sem. Sőt mikor pedig a fiu kebléből előtört a görcsös zokogás, még volt elég lelki ereje, hogy szelíden megfeddje őt:

— Nem szabad sírni fiám! A sírás árt a szerveidnek.

A gimnáziumokat és jogakadémiákat illetőleg úgy a jelölés, mint a kinevezés, nemkülönbön a püspöki fegyelmi hatóság tényleges jogok és mint ilyenek érvényesíthetők.

A szabályrendeletek csak a minisztertől nyerik a szentesítést, azok csak alakszertüések az autonómia körében.

A tankönyvek kijelölésének értéke attól függ, hogy minő tankönyveket engedélyez és ajánl a miniszter s az igazgató csak akkora befolyással fog bírni, amekkora a miniszter előtti tekintélye. A minisztertől kinevezett tanárok úgy fognak tanítani, mint a miniszter kívánja, mert ezért nevezettek ki és ettől függ jövőjük. Csak két jogakadémiának tanári karára bír az autonómia nagyobb befolyással, de ezek fennmaradása nem tőle függ, mert ma-holnap a miniszter által beszüntethetők.

A püspök fegyelmi hatósága csak a skandalumok megszüntetésére lehet eszköz, de nem a tanítás irányítására.

Ily eszközökkel katolikus középiskolákat létesíteni és biztosítani nem lehet. Ma-holnap katolikus középiskolában nem katolikusok, hanem esetleg raczionalisták esetleg egyházellenes irányban fognak tanítani és csak ily irányú tankönyvek között fogunk választhatni.

Ilyen eszközökkel katolikus tanügyet létesíteni vagy a létezőt biztosítani nem lehet s ezért ily autonómiát nem javasolhatunk. Azt legfőképpen ezidőszertől kisebb rossz gyanánt lehetne elfogadnunk.

A vagyoni kérdéseket illetőleg a katolikus vagyon katolikusok által kezelendő. Ez a kezelés helyesen egy nem katolikus testület egyik közegét, tehát egy nemkatolikus minisztériumnak vallás- és közoktatásügyi miniszterét még akkor is, ha az katolikus, nem illetheti meg. Mert ezen kezeléssel szám-talan olyan kérdés olvad össze, melyek a katolikus egyházat és ennek híveit legközelebbről érdeklik.

All ez akkor is, mikor a katolikus vagyont kezelő miniszter, a legfőbb kegyur által reá ruházott hatáskörben és annak rendeletei figyelembevétel nélkül a püspök által első helyen jelöltnek mellőzéseivel és vajmi gyakran tisztán csak politikai pártszempontból tölti be a parochiát.

Meg kell itt még jegyeznem, hogy ugyanez áll az egyetemi alap és más alapok kezelésére nézve. Es jóllehet, az egyetemi alapra nézve annak katolikus volta elismert és az autonómiát érdeklő jelen szövegezés szerint egy katolikus egyetemnek visszaadandó; az ezen vagyonnak a célra való fordítását a szövegezésben világosan és minden félremagyarázást kizáróan formulázva nem látom.

Ilyenformán a 27-es bizottság javaslatát *elfogadásra nem ajánlhatom.*

UJDONSÁGOK

TAJÉKOZTATÓ.

- Jan. 9. Városi közgyűlés.
Jan. 22. Választmányi ülés Kath. Körben.
Jan. 26. Szigligeti-társaság felolvasó ülése a kir. kath. jogakadémián.
Jan. 26. Kath. Kör. közgyűlése.
Jan. 19. Katolikus Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Febr. 13. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
Febr. 27. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 19. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

* Kinevezés. A nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóság Tóth László nagyváradi lakos kir. adóhivataliapidijási nagyváradi kir. adóhivatalhoz díjtalan kir. adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

* Az új utazamevek. Az új házzszámítáblák már mind ki vannak Nagyváradon függesztve s most a tanács intézkedett, hogy az esetleges hibás vagy téves táblák kicseréltesse. Február elsejétől akinek házában téves a jelző tábla, jelentse be a mérnöki hivatalhoz. A tisztviselők utasítva lesznek, hogy mindenütt az új utazameveket használják. A közönséget pedig falragaszok útján kéri fel a hatóság, hogy beadványában, a saját érdekében az új elnevezéseket használja.

* Városi tisztviselők lakbéré. A városi irodatisztek és irnokok lakbér felemelése iránti kérvénye a mai közgyűlésen kerül tárgyalás alá. A múlt évi december hó 27-én tartott pénzügyi szakbizottsági ülés elé terjesztett előadói javaslat szerint a város összes alkalmazottjai, kiknek 200 korona lakbér illetménye van, fogy. adóhivatal előjárói, adóvégrehajtó, utmester stb. együttvéve 7400 korona többletet igényelne. De ez igen téves, — mert jóllehet, hogy ezek is mind szegény emberek és rájuk nagyon ráférne egy kis segítség, — de ezeket még sem lehet a törvényhatósági bizottság által megválasztott irnokok és irodatisztekkel egy kategóriába sorozni, — eltekintve utóbbiak képzettségétől és munkakörüktől is, — amennyiben amazok semmi képesítéssel ideiglenesen és némelyike pláne 50, sőt 60 éves korról lesz kinevezve. De mindezekről is eltekintve, — a város pénztárának főre Ragány János főszámvevő, habár a város pénztára legcsekélyebb megterhelését is mindig ellenezni szokta, az irodatisztek és irnokok lakbérének 200 koronáról 300—300 koronára leendő felemelése, mint igazi méltányos kérelem elől nem zárkozik el, — sőt a fedezet kimutatását is felajánlotta a pénzügyi szakbizottsági ülésen; a 7 irnok és 5 II. oszt. irodatiszt lakbéré fejenkénti 100 koronára leendő emelése évi 1200 korona, ugyszólván csekély összeget tenne ki, — a mi magánál a személyi járandóságoknál elérendő megtakarításokban is bőven fedezetet talál és ezáltal már 12 család jutna jól megérdemelt segítséghez. Hiszünk is, hogy a törvényhatósági bizottság ezen méltányos álláspontra helyezkedik a mai közgyűlésen.

* A senki útja. Már irtunk Biharvármegye alispánjának azon átiratáról, amelyben kéri a várost, hogy Csillagváros végétől az O jelzésű kilométer köig Nagyvárad városra építse ki az utat, mert az annyira el van hagyva, hogy járhatatlan. Az ut többi részét, amely megyei területen van, Biharvármegye teljesen elkészíteti. A mérnöki hivatal véleménye szerint ez az ut nem a városé s ezért nem is a város köteles a fentartásra. Tehát Nagyvárad város külső területén van egy ut, amely egyik szomszédé sem. Ebben pedig valószínűleg a városi mérnöki hivatal téved, mert csak az O jelzésű határkörtől tartozik az uttest Biharvármegyéhez. A kataszteri térképet nézik meg előbb s akkor hoz érdemleges határozatot a kérdésben a város tanácsa.

* Huszonötezer koronás alapítvány a vidéki hírlapírók segélyalapjára. A m. kir. szab. osztálysorsjáték részvénytársaság igazgatósága 25,000 korona alapítványt szavazott meg a vidéki hírlapírók országos szövetségének segélyalapja javára és a följajánlott nagyszabású alapítvány összegét tíz év alatt fizeti be olykép, hogy 1902-től kezdve öt éven keresztül 3000—3000, továbbá öt éven át pedig 2000—2000 koronát szolgáltat be minden év január 2-án a szövetség pénztárába. Az alapító levél a magyar vidéki sajtónak az ország különböző pontjain teljesített érdemes kultur-szolgálatát méltatja és e munkásság elismerésének kíván kifejezést adni a szövetség segélyalapjára tett áldozatkész alapítványal. A hírlapíró szövetség hálás köszönettel fogadta az osztálysorsjáték részvénytársaság lekötelező elhatározását, melylyel a legbőkezőbb alapítói sorában is a legelső helyet foglalja el és a jelentékeny adományt folyó évi köz-

gyűlésének azon javaslattal jelenti be, hogy az is köszönje meg a részvénytársaságnak a gazdag alapítványt. Ezzel az összeggel a vidéki hírlapírók országos szövetségének nyugdíj- és segélyalapja, illetőleg a vidéki hírlapírók támogatására szolgáló vagyona az 1900. évi zárszámadás eredményét véve alapul 103,000 koronára emelkedett. Jelentékeny adományt, 600 koronát küldött a vidéki hírlapíró szövetség szegedi elnökségéhez a mai napon *Andrássy* Dénes gróf is, az áldozatkész főúr, ki a legnemesebb közszélokra szolgáló nagylelkű támogatásával már oly sok intézményt kötelezett hálára. Az adományt a gróf krasznahorkai uradalmának ig. főügyésze: *Sulyovszky* István szép hangu levél kíséretében küldte meg a hírlapíró szövetség elnökének.

* **A fogyasztási adók kezelése.** A fogyasztási adók házi kezelése ellen a pénzügyminiszternek az az egyedüli kifogása, hogy sokba kerül a személyzet dotációja s ennek a leszállítását követeli. A gyakorlat azonban ellenkező tapasztalatra vezette a városi tanácsot. Helyes, pontos ellenőrzést nem lehet 1—2 embernek keresztülvinni. Maga az állam legjobban igazolja ezt. Olyan óriási apparátust tart minden olyan helyen, ahol jövedelem ellenőrzésről van szó, hogy évenként rendkívüli nagy összeget ad ki ezen a czímen. A városi tanács nem talál módot, hogy eleget tegyen a miniszter óhajának.

* **A szétugrasztott roulettebank.** Tegnap már irtunk arról, hogy a rendőrség szétugrasztott egy roulette-bankot, amelynek feje Groszhändler Samu volt. Groszhändler életében már sok mindennel megpróbálkozott. Volt kávé, ruhakereskedő Kassán, majd a tőzsdére járt, a honnan kitiltották, utóbb a turfóról is kiutasították s hogy milyen közvesztélyes ember, arra a legjobb bizonyosság ez a legutóbb kiderült foglalkozása. Groszhändler Samu előkelő föllépésével sokakat meglepésztett és sem a felesége, sem a leánya még csak nem is sejtették, hogy a nagy úri háztartásra szükséges pénzt milyen galád uton szerzi meg. A rendőrség mára beidézte Groszhändler Samut, ez kihallgatása folyamán tagadta, hogy szerencsejáték folyt volna a társaságban. Az a társaság, a melyet a behatolt rendőrök nála megjelentek, pusztán théatra volt nála hivatalos. Ezek közül a rendőrség ifjabb Wekerle Sándor, Schmidt Miklós, Bánó József, dr. Szabó Sándor, báró Uchtriz Zsigmond, Gregersen, gróf Thun József, Radey Vöröss János, báró Madeiszky és Kisskovszky Zsófia nevét jegyezte föl, de hir szerint a felsoroltakon kívül ott volt egy fiatal országgyűlési képviselő is, aki az ellenzékiek tagja. A rendőrség ezek ellen is megindítja a vizsgálatot és ha bebizonyosodnék, hogy tényleg részt vettek a tiltott szerencsejátékban, a bíróság a kihágási törvények 87. szakasza értelmében fogja őket büntetni. E szakasz szerint a büntetés maximuma 300 forint pénzbüntetés és két hónapig terjedhető elzárás. Arról persze szó sem lehet, hogy Groszhändler felsorolt vendégeit elzárásra büntetnék. Minden valószínűség szerint csak kisebb pénzbüntetést fognak kapni, épp úgy, mint a bécsi bíróságok is csak igen jelentékeny büntetést fognak kiróni a szokéklubban lefolyt szerencsejáték részeseire: Szemere Miklósról és gróf Potoczky Józsefere.

* **A párisi automobil-kiállítás és Magyarország.** A napokban Párisban automobil-kiállítás volt a Champ-Elyseén, mely impozáns méreteivel eddig páratlan volt az egész világon. Vagy háromezer automobil volt kiállítva s az mind elkelt. Erdekességet kölcsönzött a kiállításnak *Lipót* belga királynak és a *marokkói szultánnak* a jelenléte, a kik saját automobilaikon száguldozták be a Champ-Elyseét, melyen három helyen mulattatták a tizezernyi közönséget hangversenyekkel. A kiállításnak bennünket különösen érdekös vendégei is voltak: a magyar küldöttek, a magyar automobil-klub kiküldöttei. Ezek: *Molnár Akos* képviselő, a klub vezérigazgatója és *Törley*

József, Fényi Béla gyárosok, a kiket a kiállítás elnöksége kitértető szívélyességgel fogadott és kalauzolt a kiállítás területén. *Törley* meg is vett egy automobilt 23000 frankért, ugyanakkor a belga király egyet 40.000 frankért. A magyar küldöttség érdekes megállapodásra jutott a francziákkal. Elhatározták ugyanis, hogy Páris—Budapest közti versenyt létesítenek, ami az egész világ figyelmét Budapestre fogja irányítani. A küldöttek erről már jelentést is tettek idehaza az automobil-klub gyűlésén, melyen *Szapáry Pál* gróf elnökölt s elhatározták azt is, hogy nagyszabású kiállítást is rendeznek, mely *művész-estélylyel* lesz egybekapcsolva. Ezzel is *Molnár Akost* bizták meg, ki már felkérte rá a főváros legjelesebb művészeit és művésznőit.

* **A tőkekamat adó bevallása tárgyában** a városi adóhivatal hosszabb hirdetményt bocsátott ki, melyből közöljük a közönség tájékoztatására a következőket: Az 1902. január hó 15-éig a tőkekamat és járadék adó alá eső jövedelmeket, az azokat élvező egyén vagy erkölcsi személy, bevallani köteles. Tőkekamat és járadék adó tárgyát képezi mindaz a vagyoni, mely a föld-, ház- és keresetadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója által közvetve vagy közvetlenül nem érintetik, képezik jelesen: mindazon kamatok, osztalékok és jutalékok, melyeket az ország valamely lakosa, egyén, vagy erkölcsi személy, életjáradékokból, betáblázott adó kölcsön kamataiból, adómentességet nem élvező értékpapírok szelvényeiből stb. húz. A pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkékből folyó jövedelmet ezen tőkék birtokosai nem tartoznak adó alá bevallani. A tőkekamat- és járadék adó az adóévet megelőző évben élvezet kamat- és járadékjövdelem után lévén kivétel, az 1902. évi adóztatás alá az 1901. évben élvezett kamat- járadékjövdelem valószínű be. Az I. kerület: Olaszinak 9-ik, a II-ik kerület: újváros és külvárosiak a 2-ik, a III-ik kerület: Váralja, Velence, Csillagváros és hegyiek a 6-ik számú szobában. A tőkekamat és járadékadó az adóköteles fél által tartózkodási helyén vettetik ki. Mindazon adózók, kik a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelemforrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból, az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlannal mondják be, vagy eltitkolják, az adótárgynak egészben, vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1883. évi XLIV. törvénycikk 100. §-a értelmében büntetendők. *Városi adóhivatal.*

* **Molnár Antal temetése.** A tegnapelőtt elhunyt képviselőt ma délután temetik el József-körút 30—33. szám alatti lakásáról. A ravatalt a koszorúk egész tömege borítja. Az özvegyhez mindenfelől érkeznek a részvét-levelek. Ma délelőtt dr. Radó Sámuel meglehangu levél kíséretében, a melyet az özvegyhez intézett, a következő feliratu koszorút tette le a ravatalra: A Magyar Távirati Iroda szerkesztősége — szeretett munkatársuknak: Ezen kívül még 30 hatalmas koszorú borítja a ravatalt.

* **Halálozás.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Alólirottak szomorodott szívvel tudatják, miszerint felejthetetlen férj, apa, após, testvér, nagyapa, *Mocsáry Ferencz*nek élte 67 ik, boldog házasságának 34-ik évében, az ájtatos szentségek felvétele után folyó hó 8-án történt gyászos elhunytát. A meghaldogult földi maradványai e hó 10-én d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint az újvárosi központi sirkertben az anyaföldnek vissza adadni. Mely végtiszteletre az elhunytak rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1902. január hó 8-án Az örök világosság fényeskedjék neki! *Mocsáry Ferencz*nek szül. *Paizs Teréz* mint neje. *Mocsáry Juliska* férjével *Klell Bélával* és gyermekeivel.

Mocsáry Anna férj. *Zemplényi Sándorral*, *Mocsáry Kálmán*, *Mocsáry Géza* nejevel szül. *Sinkó Annával* és gyermekeivel. *Mocsáry Teréz*, *Mocsáry Ferencz*, *Mocsáry Károly* gyermekei. *Mocsáry Sándor*, *Mocsáry József* mint testvére. *Mocsáry Sándorné*, *Mocsáry Józsefné* sógornője.

* **Nem akar senki gazda lenni.** Nagyvárad város szabályrendelete szerint a községi iskolák apróbb szükségleteinek beszerzéséről az iskolaszéki gondnok intézkedik. A városi tanács a korábbi szokáshoz hiven, kiutalt ilyen szükségletekre 200 koronát. A gondnok azonban nem vette fel az összeget, mert nem szaladgálhat krétáért, szivacsért. A városi tanács hosszasan tárgyalta tegnap az ügyet. A felügyelő-igazgatónak azért nem akarta a tanács egyik-másik tagja a pénzt kiadni, most a hatásköre még mindig nincs jogérvényesen megállapítva a felügyelő-igazgatónak. A tanácskozás érdekesen folyt le. Az egyik főtisztviselő kifejezte azon nézetét, hogy nagyon nagy kérdés még az is, hogy tulajdonképen miért szerveztetett a felügyelő-igazgatói állás. A tanács többsége azonban elhatározta, hogy a felügyelő-igazgatónak utalja ki a 200 koronát. *Ragány János* főszámvevő ovást emelt ezen tanácsi határozat ellen.

* **Kamatteher bevallása.** Akiknek házában vagy földjén betáblázott adósság van, saját érdekükben figyelmeztetnek a városi adóhivatal által, hogy ezt bevallani el ne mulasszák. E kamatterhek ugyanis a jövedelemből levonatnak s így kevesebb jövedelmi adót kell az illető ház vagy föld után fizetni. A valótlom az adóév január hó 1—31-ike közötti időben adandó be a községi elöljáróságnál (városi adóhivatalnál). Az I. kerület olasziai 9-ik II-ik kerület: Újváros és külvárosiak a 2-ik, a III. kerület: Váralja, Velence, Csillagváros és a hegyiek a 6-ik sz. szobában. E határidő lejártá után és jelesen október hó 15-ik érkező vallomások az 1897. évi márczius hó 23-án kelt és a «Pénzügyi Közlöny» 10. számában megjelent. 21275. számú rendelet szerint már csak igazolási kérvény útján és abban az esetben fognak figyelembe vétetni, ha hiteltérdelemleg igazoltatik, hogy e késedelem elháríthatlan akadály miatt történt. A benyújtott vallomásról elismervény adatik, mely a vallomás kelt időben történt benyújtásának igazolásul szolgál. Mindazon adózók, kik az államkincstár megkárosítására irányított szándékból az általános jövedelmi pótdóznak jogosulatlan apasztása czéljából telekkönyvileg be nem kebelezett adósságot vallanak be az 1883. évi XLIV. t.-cz. 100. §-a értelmében büntetendő jövedéki kihágást követnek el. *Városi adóhivatal.*

* **Elitelt tojáskereskedők.** Nagy a panasz a gazdasszonyok között, hogy az utóbbi időben nem lehet a piacon tojást kapni, csak rendkívül drágán. Ennek oka az, hogy az élelmes tojáskereskedők ügynökök által a falukon összeszedetik a tojás készletet s így nem jut a piacra. Hogy aztán ezek a kereskedők miként bannak a tojással eléggé megvilágítja két nagyvárad tojáskereskedő esete. Összeszedték, gyűjtötték a rengeteg tojást s mivel az elmúlt ünnepeken sok tojás kellett a közönségnek, a helyi piacon jó áron sokat eladtak. A tojások között azonban sok volt a meszes és romlott. A rendőrség aztán közbelépett s mint a közegészség ellen elkövetett vétséget bírálta el. Ugy *Kolinert*, mint *Benedek* tojáskereskedőt 250—250 korona büntetésre ítélte.

* **A gazdatiszti ezimek.** A birtokosok és gazdatisztek közötti jogviszonyt szabályozó 1900. évi XXVII. t.-cz. végrehajtási rendelete megadja az első fokú közigazgatási hatóságoknak azt a jogot, hogy 1901. évi december 1-ig kimondhassák a fél kérelmére a »jósági-igazgató, felügyelő, gazdasági intéző, ellenőr, segédintéző, krasznár» czim használatának

jogosultságát, még abban az esetben is, ha az illető egyén törvényes minősítéssel nem is bír, de bizonyítja, hogy őt az 1900. január 1. előtti időben valamely birtokos egyik cím használatára feljogosította s ő ezt a címet tényleg használta. Minthogy azonban sok gazdatiszt méltánylát érdemlő okok miatt a fentemlített határidőt be nem tarthatta, a földművelésügyi miniszter megengedte, hogy a szóban forgó igazolás a folyó évi május 1-ig meghosszabbított határidőig történnhessék.

* **Lopás a Szaniszló-utcán.** *Fried* Ignác magázó szaniszló-utcai lakásából tegnap reggel hat óra tájban eddig ismeretlen tettes két drb ezüst gyertyatartót és egy drb. ezüst czukortartót ellopott. A tettes azt az időt használta fel, míg a szobát takarító szobaleány az udvarra ment a seprű megnedvesítése végett. A mint a megejtett nyomozás során kitént az udvar felőli ablakon hatolt a szobába. A kár körülbelül 460 korona.

Igazságszolgáltatás.

Athelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter dr. *Poyár* Sándor nagyváradi városi kir. járásbírósi aljegyzőt a nagyváradi kir. törvényszékhez; *Irányi* János nagyváradi kir. törvényszéki aljegyzőt pedig a nagyváradi városi kir. járás bíróságához helyezte át.

MULATSÁG

FARSANGI NAPTAR.

Január 11. Középkolai ifjuság próbabálja.
Január 12. Ipartestületi ifjusági táncestetélye.
Január 18. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Jan. 25. Nőegylet táncestetélye a Kereskedelmi Csarnokban.
Febr. 2. A 48-as Népkör táncestetélye.
Febr. 5. Helyőrségi bál a Keresk. Csarnokban.
Február 8. Katholikus kör bálja.

Jogászbál.

Kilencz betű, egy röpke szó, de mennyi kedves emlék van benne!

Az első bál... hej, ha én vissza tudnék emlékezni az első bálomra! Nekünk férfiaknak minden bál mintha első volna, mert az ember soha sem tudja, mikor ismerkedik meg az egyelőre ismeretlen Ő-vel, már pedig férfiaknak csak akkor kezd érdekessé válni a báli szezon, mikor már a gyertya lángja körül röpködünk, elszántan a behullásra. Addig közönyösen állunk a bálterem közepén, közben tánczolunk egyet-kettőt mikor a *kávéházból* hazamegyünk, fáradtan sóhajtok fel:

— Püh, de jól mulattam!

Más a hölgyeknek. Nekik a kíváncsiság kielégítése, az eddig tilos gyümölcs megízlése, szóval boldogság az első bál. Ábrándokkal mennek oda és ábrándokkal távoznak. És helyesen, mert hiszen mi volna a mi életünk, ha legalább a nők lelkében nem zsongnának örökké ábrándok, költészet, bohó álmok?

Ilyen első bál évek óta Nagyváradon a jogászbál. Fényben, eleganciában vetekedik más bálokkal, de felülmúlja őket abban, hogy itt jelennek meg először azok a bájosan izgatott úde leányarcok, melyek első tekintetre elárulják, hogy először csal rájuk pirt a bálterem levegője. Ezt veszik figyelembe a rendezők is s igyekezik valamennyi, hogy az első bálban nyoma se legyen a petrezselyomnak, hanem csupa derű, csupa jó kedv töltse meg a szíveket.

Elég hát a tegnapi bárról is annyit megjegyeznünk, hogy a rendezőség fáradhatlanul dolgozott a bál előtt a sikeren, hogy a fiatal emberek ellen a legkritikusabb mamák és papák sem tehetek kifogást s hogy hazamenet minden kis leány azt az őszinte vallomást tette:

— Oh, bárcsak minden bál első bál lenne!

Bizony, ugyanezt a vallomást tehetne sok magamforma öreg bálozó is, annyira magával ragadott mindenkit a tiszta kedélyesség, a páratlan jó hangulat.

A jelen voltak közül a következőket sikerült összejegyeznünk:

Leányok: Bárczy Rózsika, Balázsovits Erzsike, Czvek Ilonka, Cseresnyés Irén, Dús Piroška, Hegyesi nővérek, Harmathy Erzsike és Gizike, Kazinczy Ilona, Kovács Emma, Kugler Karla, Közé: pesty Irma, Mihályházy Margit, Márkus Rózsika, Magyar Erzsike, Pekanovits Margit, Székely Irma, Szemes Ilonka, Szabó Klári, Török Olga, Vertán Mariska, Zelizi Rózsika.

Asszonyok: Bárczy Lászlóné, Balázsovits Jenőné, Czvek Kálmánné, Cseresnyés Albertné, Dús Lászlóné, Hegyesi Mártonné, Harmathy Károlyné, Kugler Józsefné, Középešy Kálmánné, Kovács Béláné, Márkus Jánosné, Magyar Lászlóné, Mayr Sándorné, Mihályházy Kálmánné, Pekanovits Irén, Székely Sándorné, Szondy Vilmosné, Török Károlyné, Vertán Zoltánné.

Notabilitások: Dr. Agoston Péter jogtanár, Czvek Kálmán, Dragolovits Albert altábornagy, Dús László, báró Horváth őrnagy, Harmathy Károly, báró Karg ezredes, Kovács Béla, Makucz Ernő, Mihályházy Kálmán, Makkay József, dr. Némethy Gyula jogtanár, Palotay László kanonok, Schlemüller Vilmos tábornok, Szemes Imre, Szunyogh Péter alispán, dr. Szolcsányi Hugó jogtanár.

A négyeseket 50 pár tánczolta. Különösen feltűnést keltett az egész bálon a fényes, elegáns tánczrend.

A nőegylet táncestetélye.

A biharmegyei és nagyváradi nőegylet folyó hó 25-én felterítés mellett rendezendő táncestetélye, mely az elnökség megállapodásához képest a Kereskedelmi Csarnok dísztermében lesz megtartva, egyike lesz a farsang legélvezetesebb mulatságainak. Az elnökség mindent elkövet ennek biztosítására. Sikerült a főrendezői tisztre *Krajcsovits* főhadnagyot és dr. *Krüger* Aladárt megnyerni s az érdeklődés a táncestetély iránt oly általános, hogy annak nem csak erkölcsi, hanem anyagi sikere is teljesen biztosítva van.

A gyorsírók mulatsága.

A nagyváradi Gabelsberger—Markovits-gyorsírókör a télen nagyszabású hangverseny-nyel és Eleven Gyorsíró Újsággal egybekötött mulatságot akart rendezni. Közbejött akadályok és nagy elfoglaltsága miatt dr. *Krüger* Aladár a rendező-bizottság elnökségéről kénytelen volt lemondani s a kör elhatározta, hogy a mulatságot egyelőre nem tartja meg.

Helyőrségi bál. A milyen rövid az idei farsang, olyan jónak, kedélyesnek ígérkezik. Csupa előkelő, kedves bál, a melyek felejthetlenné fogják tenni az idei bálozók előtt ezt a farsangot. — Most is olyan bárról veszünk értesítést, a melyről már régóta kérdezősködnek a nagyváradi leánybirodalomban: a katonatisztek báljáról, vagy a hogyan most hivatalos rövidséggel elnevezték: a helyőrségi bárról. Ez is méltó helyet szokott elfoglalni a bálók között s a hogy tisztjeinket ismerjük: az idei bál ismét kedélyesebb lesz az eddigieknél. Február 5-én tartják meg a Kereskedelmi Csarnok fehér termében; a meghívókat legközelebb szétküldik.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: San-Toy.
Péntek: Buborékok.
Szombat: Jogászélet

Sötétség hatalma.

Mielőtt a darabról és az előadásról szólnánk, határozottan el kell itélnünk azt a — véletlen vagy szándékos — figyelmetlenséget, hogy egy szenzációs dráma első előadását éppen báli estére tette az igazgató.

Nincs nekünk akkora közönségünk, hogy megoszolva is elég legyen két helyen is. A jogászbálra készülődők — főleg hölgyek — nem mehettek színházba, a színházba menők későn jutottak a bálba, mind a két fél boszszankodott s nem örült az igazgató sem, mert bál nélkül jóval nagyobb számú közönség lett volna. Miért nem tettek erre a napra valami olyan darabot, melynek előreláthatólag üres ház a sorsa? Hogy mást ne említsünk, itt vannak a katedrai előadásokkal agyonmagyarázni szándékolt ifjusági előadások. Ezekre ugy sem kíváncsi más, mint a diákok (ha muszáj!) még talán egy-két tanár (ha nagyon muszáj!) — Tessék ezeket a báli estékre tenni akár bérlet szünetben is és akkor nem lesz kellemetlensége a közönségnek s lesz szép számú publikuma a premierekre az igazgatónak is.

Meglátzott a bál hatása a tegnapi premieren: premier-közönségnek fölülte csekély számú volt. Visszatartott némelyeket az is, hogy a Sötétség hatalmáról előzetesen sok mindent lehetett hallani, de szépet mentül kevesebbet.

Tolsztoj Leó gróf e darab megírásánál egy óriási tévedésbe esett: azt hitte, a mi igaz, egyuttal mindjárt színpadra is való. Ha szemét, ha pizok, ha bün: vigyük színre azon meztelenségében, sőt ha az élet hagyott rajta egy kis ruhát, tépjük le róla azt is! Így visz színpadra Tolsztoj ebben a darabjában is mérgezést, hűtlenséget, csábítást, halottrablást, a btk. megnevezhetlen s-s-aiba ütköző cselekményeket, csalást, gyermekgyilkosságot, két házasságtörést, hogy csak a kiválóbb momentumokat emeljük ki. Ez valódi *sötétség*, ugy, hogy nem is látjuk benne a pislogó szikrányi erkölcsi tendenciát: hogy a ki mindezeket elkövette, végre is megbánja bűneit és Istenhez tér. Sötétség ez s ha realizmus, hát akkor a realizmus bukása. Egyrészt magában a *darabban* megbukik a realizmus, mikor végre bánnal végződik, másrészt a *darabban* is megbukik, mert nincs ép gondolkodásu, ép érzékű ember, a ki fel ne háborodnék ennyi szenny láttára. Hát már szemétdombnak nézik a művészet templomát, a hová a törvényszéki rovat legajlasabb részleteit kell lerakni?

Hogy Tolsztoj Leó véletlenül *gróf* és nagy író, az sem tesz különbséget. A pizok pizok marad, ha aranyos hintón szállítják is, sőt akkor még inkább szembetűnik.

Hogy igazság van a darabban, az sem ok az előadásra. Igazság Papp Béla históriája is, tessék, dolgozza fel azt is drámává valamelyik »nagy realista«.

Mire való volt hát akkor a Sötétség hatalmát egyáltalán előadni? Ez az, a mire hiába keresünk feleletet. Legfeljebb az lehet az ok, hogy Zaza után most még jobban hozzá akariják szoktatni a közönséget a pocsoltyához.

S vannak, a kiknek jól esik benne lubiczkolni.

Az eddigiekből sejtethető a darab meséje is, csak neveket kell bele tenni. Péternek, egy beteg orosz gazdának (Bognár) a felesége (P. Szép Olga) szerelmi viszonyt folytat a béreivel, Nyikitaival (Szarvasi). Nyikita anyja, Matrjona (Benkő Jolán) segítségükre van, mérget ad nekik, a melylyel Pétert megölik. Nyikita beletül a gazdaságba, elveszi az asszonyt, de csakhamar ezt is megcsalja a tulajdon mostoha leányával: Akulinával (Szohner Olga). A viszonyból származott gyermeket Nyikita maga borzalmas módon megöli, de ezóta folyton kinozza a lelkiismeret, úgy hogy Akulina menyegzőjén mindent bevall. Erre elcsukják.

Mielőtt az előadásra térnénk, megjegyezzük, hogy sokkal jobb fordítást is használhattak volna, mint a Hevesié. Ez németből készült, a mi a nevek németes átírásán is látszik s az eredetétől messze esik. Annál nagyobb hiba ez, mert van irodalmunkban sokkal jobb, az eredetiből készült fordítás is: a Szabó Endréé.

Az előadást jellemezte egy koszorú, mely nem annak pottyant a nyakába, a kinek szánva volt. A színészeknek is így pottyant a nyakába a Sötétség hatalma, váratlanul, a nélkül, hogy igazában készülhetek volna rá. Nagy tanulmányok kellett volna ehhez az előadáshoz és pedig annál nagyobbak, mert tudvalevőleg drámai tehetségekben föltötte gyengén állunk. Nem is soknál volt látható tanulmány, még kevesebbnél emelte a tanulmány értékét a veleszületet tehetség. *Szarvasi* Sándor (Nyikita) az, a ki egy nagy szerepet teljes erővel, a legapróbb részletekig kidolgozott. Igaz, természetes volt minden szava, minden mozdulata. Oszinte elismerés illeti tehetségét és szorgalmát egyaránt. Ugyanezen a művészi magaslapon állott, sőt néhol felül is multa *Bognár* János (Péter.) Nemcsak játéka volt mesteri, hanem maszkja is megdöbbentően realizstikus. Ezeket kellene ismételnünk Krasznayról is.

Itt azonban megáll a dicséret. A továbbiakat véve, valóságos bűn volt Akulina szerepét a *naivának* (!) Szohnernek kiosztani; hogyan játszza egy naiva ennek a leánynak mély súlyedését? Hasonlóan nem tudunk hinni Annyiszja (*Fintérné*) mély erkölcsi züllettségében se. Sok volt benne akönnyedség az igazság rovására. *Benkő* Jolán szintén gyengén színezett, úgy hogy egészben véve a darabnak előadva távolról sem volt olyan megdöbbentő hatása, mint a minőt olvasása közben érez az ember. Mikor pedig *Kacziány* Viola örökös, természetellenes sirását hallottuk, akkor minden borzalmas illúzió szétfoszott boszszankodássá.

Diszletek igen szépek.

Dr. K. A.

A színház legközelebbi opera előadása *Traviata* lesz, melyben a czimszerepei Székely Irén, Alfrédot Alberti Werner éneklik. Kivülök részt vesznek Székely Anna, Perényi József, Pintér Imre. Az operát Müller Ottó karmester dirigálja.

Az *Ember tragédiája*. Madách Imre hallhatatlan remekműve még e hó folyamán kerül színre a Szigligeti-színházban.

Az új diszletek, melyeket Eltető Gyula színházi festő készít, a következők:

I. A menyország. II. A Paradicsom. III. Kivül az édenen. IV. Egyiptom, Fharao birodalma. V. Athén. VI. Róma. VII. Bizancc VIII. Prága és Favis. IX. London. X. A Phalanster. XI. Jeges vidék. XII. Paradicsom és menyország.

A forradalomban nemcsak a teljes személyzet vesz részt, hanem Somogyi igazgató, ki a darabot rendezi, lépéseket tett az iránt, hogy az iparos kör ifjai és felsőbb iskolák tanulói is közreműködjenek.

A szombati premior. Karácsonyi Aladár *Jogászélet* című bohózatának bemutatóját közbejött technikai akadályok miatt csütörtökről január 11-ére, szombatra halasztotta el a színház igazgatósága.

Csiki Gergely *Czifra nyomorúság* színművének sikerén felbuzdulva Somogyi Károly péntekre a *Buborékok* című pompás vigjátékot tűzte ki. A páratlan vigjátékot, mely Csikinek egyik legzseniálisabb alkotása s mely elsőrendű szereposztásban kerül színre, ezuttal is ajánljuk a közönség szíves figyelmébe.

A Magyar Színpadra panaszoknak. Nem tudni, mi az oka, de mióta a Színházi Ujság megszűnt, a Magyar Színpad föltötte kényelmesen szokott életjelt adni magáról. Színlap helyett kelienes megjelenie s így eljutni a bérlelőkhöz jókor reggel, mint a hogy tavaly a színlap mindig korán megérkezett. Most azonban a konkurrens nélkül maradt Magyar Színpad általában elkésve jelenik meg, többször pedig egyes bérlelők meg sem kapják. Tekintve, hogy van benne egy olvasásra érdemes rész: a színlap is, többek sürgetésére felkérjük az igazgató urat, gondoskodjék a Magyar Színpad pontos kézbesítéséről. Ugy látszik, sokan szerkesztik a Magyar Színpadot, de kevesen kézbesítik.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 103.

Idénybérlet 96.

Ma, csütörtökön, 1902. január 9-én

SANTOY.

Operett.

SZEMELYEK:

A kínai császár	— — —	Krasznay Andor
Yen-Ho, mandarin	— — —	Füredi József
San-Toy, leánya	— — —	Székely Irén
Csu-li, szolgáló	— — —	Bérczi Gyula
Sir George Preston	— — —	Csatár Győző
Poppy, leánya	— — —	Székely Anna
Dudley, Poppy komornája	— — —	Amon Margit

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap pénteken, január 10-én

Buborékok.

REGÉNY-CSARNOK

A Polanieczki-család.

Irta: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

A halál tragikuma még rokonszenvesebbé tette a költő előtt a gyermekarcot. Nézte, nézte, majd így szólt:

— Pedig van hasonlatosság... A tekintetben van valami...

De Polanieczki kirántotta kezéből a képet. Máriát hasonlítani szinte profanáczióknak látszott.

De a költő megmaradt állítása mellett. Polanieczki Maszkóhoz fordult:

— Talál-e hasonlatosságot Litka és feleségem közt, mondja asszonyom?

— Nem.

Zawilowskit, aki valósággal imádta Máriát, bántotta ez a tapintatlan eljárás és Stas Maszkóné alakját nézve, gondolatban megjegyezte:

— Maszkó szerencsés ember. Felesége valóban kívánatos!

Mielőtt távoztak volna, Maszkó így szólt: — Néhány napra Pétervárra kell utaznom. Ne feledkezzenek meg feleségemről!

Mikor magukra maradtak, Polanieczki kezébe vette Litka arczképét.

— Dolgozószobámba viszem, — mondta.

— Itt mindenkinek szemébe tűnik s az ostoba megjegyzések bosszantanak. Megengeded?

— Tégy kedved szerint! felelt Mária.

XI.

Máriának, mint Polanieczki feleségének, sok ismeretséget kellett kötnie. Így többek között megismerkedett Bronicznéval s hugával Castelli kisasszonnyal. Bronicz Osnowski rokona, a mint özvegye fennen hirdette, a Rurik-nemzetség utolsó sarja, Castelli kisasszony Broniczné egyik nővérének leánya volt. Anyja, családja ellenére, olasz zongramesteréhez ment nőül. Kis leányának születése után nemsokára meghalt s maútan signor Castelli egy évre reá öngyilkos lett, a kis árvát Broniczné vette magához.

Castelli Linette különben szépség hírében állt. Szabályos arczéle, fekete szemei s aranyfényű haja volt, sima arczbőre főhéher s a néhez szemhéjak kissé álmos vagy magába merült kifejezést kölcsönöztek neki s azt a benyomást keltették, mintha belső életet élő, a külvilággal vajmi keveset törődő lényvel állnának szemben. Nagynénje, sőt Osnowska asszony is megerősítették ezt a véleményt, a sphynx rejtelmességével növelve Linette érdekességét.

Osnowska asszony olaszországi uja óta a művészeléri rajongott. Arról álmodozott, hogy egy új Dante Beatrice-ja, vagy egy modern Petrarca Laurája legyen. Kertjében meg akarta honosítani a hajdan nevezetes firenzei művészestélyeket. Már Linette kedvéért is, — mondogatta, — aki minden ízében műértő.

— Sok ismerőse van a művészvilágban? — Nem mondhatnám. Zawilowskit ismerem, a költőt!

Osnowska asszony valóságos lelkesedéssel fogadta ezt a hirt. Ugy szeretne megismerkedni Zawilowskival, rajong verseiért s Linette, aki egy szóval kitűnően jellemez mindent, a multkor mit is mondott? Igaz, hogy költeményei domborművekhez hasonlók.

— Milyen a külseje? — kérdezte.

— Kicsi, ötven éves, kopasz, — incselkedett Polanieczki.

Annette asszony és Linette olyan csalódott arcot vágtak, hogy Mária megszánta őket.

— Ne higgyenek neki, — vigasztalta őket, — Zawilowski Wagnerhez hasonlít.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Püspöki tanácskozás.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. táv.) A ma délelőtt tartott püspöki tanácskozás alkalmával a katolikus autonómia nézve majd minden felszólaló odanyilatkozott, hogy mivel a püspöki kar már két év előtt alapos tájékozást adott e tárgyban, ezzel ellentétben álló új javaslathoz helyeslést nem adhatja. Valamennyien ragaszkodnak az emlékiratban lefektetett és oly gyakran hangsúlyozott elvekhez.

Egyes felszólalók panaszt emeltek, hogy az autonómiát politikailag kezelik és hogy az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a kormány a koronát is igyekszik a katolikusok ellen hangolni. — A kongresszus számos tagja kijelenti,

hogyan a kormány jóakarátában nem biznak.

Ezen kijelentésre a napokban tartott kormányülések szolgáltak okul, melyekre a püspöki kar sem meghíva, sem az eredmény velük közölve nem lett.

Zichy Nándor gróf indítványt tett, hogy a felirat a püspöki kar nevében proklamálva legyen a kongresszuson; kiemelve, hogy az episkopatus ragaszkodik a hivatalosan közzétett véleményhez s magának a kongresszusnak menetébe avatkozni nem kíván. Az indítvány egyhangulag elfogadott azon kijelentéssel, hogy a püspöki kar teljesen megbizik a kongresszus hithűségében.

A tanácskozás általános hangulatából ítélve, a kar nem bizik a kormány jóakarátában s nem is reméli az autonómia kérdésének a jelen kormány ideje alatti szerencsés megoldását.

Vilmos német császár a magyar művészek között.

Budapest, jan. 8. (Saj. tud. táv.) A magyar művészek a bécsi »Pressé«-nek írják, hogy Erzsébet királyné emlékszobrának zsürijébe Vilmos német császárt meghívni óhajtják.

A királyi táblák dolga.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. táv.) Az igazságügyi tárcza mai pénzügyi bizottsági tárgyalásánál Miklós Ödön rámutatott a királyi táblák munka körére, fejtegetve, hogy némely vidéki táblának nincs elég ügyforgalma, míg a budapesti hátralékban van az óriási anyaghalmozás folytán. — Pósz elismeri, hogy ezen visszasság meg van, de kijelenti, hogy ezen segíteni ez idő szerint nem lehet.

Molnár Antal temetése.

Budapest, január 8. (Saj. tud. táv.) Molnár Antal hamvait ma délután szentelték be nagy pompával. A fényes aktuson Széll Kálmán, báró Fejérváry Géza, Hegedűs, Wlassics miniszterek számos notabilitással voltak jelen. A beszentelés után Molnár földi maradványai Szamosújvárra szállították, hol holnap helyezik örök nyugalomra.

Petőfi koponyája.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. táv.) A Petőfi-társaság jelentést tett a vitássá vált koponyáról Széll Kálmán miniszterelnöknek és Wlassics Gyuta kultuszminiszternek, kinek közbenjárására Mihályi balázsfalvi érsek a főgymnázium összes emberkoponyáit őrizetébe vette, hogy felküldje Budapestre szakértői megvizsgálás céljából.

Török czáfolat.

Konstantinápoly, január 7. Mint az Bgece de Constantinople hivatalos török helyről nyert értesülések alapján jelenti, azok a hírek, melyek szerint Janinában a keresztény lakosság ellen az albánok zsarolásokat követtek volna el, továbbá, hogy a főkormányzó lamondott, valamint a Malik bej (?) által előidézett felkelésről szóló hírek teljesen alaptalanok. Hasonlóképpen alaptalanok a Diarbakirben történt állítólag nagy számú elfogatásokról szóló hírek. Végül mindenné alapot nélkülöz

az a hír, a mely szerint Suk-El-Djemában (tripoliszi vilajet, Afrika) komoly felkelés tört volna ki. Az egész vilajetben tartós és zavartalan a béke. (M. T. I.)

Fölrobbant olvasztókemence.

Budapest, jan. 8. (Saj. tud. távir.) Amerikából jelentik, hogy a pittsburgi vasgyárban fölrobbant egy olvasztó kemence. A robbanás következtében tíz munkás meghalt, három pedig súlyos sérülést szenvedett. Mint jelentik, a szerencsétlenek valamennyien ungmegyei magyarok. Hogy kit terhel a felelősség, megállapítani nem lehetett.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. január hó 7-ik napján tartott vásárral eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 16.20—15.60. Kétszeres buza 13.—12.60. Rozs 12.80—12.40. Árpa 11.—10.40. Zab 13.80—13.40. Tengeri: 9.20—8.80. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 15.20. Köleskása 23.50. Burgonya 4.40. 100 kiló lángliszt 27.50. zsemlyelisztt 27.—. fehérkenyér liszt 26.—, barnakenyér liszt 24.50. széna fuvarral 5.60. szalma 1.10 Szalonna 100.—, 6 kiló zsop-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahús —.96, 5ntött gyeilya —.84, Lámpeolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.78. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 36.—, mész 1.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 25.—. köles 10.80 repce —.—, dió 44.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalona 1.12, sertéshus —.96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog hagyma 60, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1902. január hó 7-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 610—690, egy pár másodrendű jármás ökör 510—580, egy pár harmadrendű jármás ökör 240—500, 1 drb fejős tehén 100—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—250. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 1 drb. veres borju 28—48, 1 drb. fél éves borju

40—54, 1 drb egy éves borju 44—72, két éves borju 66—180. 1 drb hizott sertés 76—80, 1 pár fél éves 35—38, 1 pár egy éves sertés 40—66, 1 pár két éves sertés 76—110. 1 drb igás ló 170—230, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1902. évi január hó 7-ről. Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 110 hltr, rozs 140 hltr, árpa 80 hkl. zab 130 hltr, tengeri 350 hltr, burgonya 330 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 320 drb, félhizott 300, sovány 85, süldő 280, malac 173, hizott marha 12, jármás ökör 175 fejős tehén 140, borju 110, bivaly —, juh és kecske —, ló 242.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, január 8.
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Államvasút	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	488.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Haszárúak.

	Budapest, január 8.
Buza májusra	7.84
Buza áprilusra	8.30
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	—

Érvénytelen árfolyamok

— Budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. január 8-án

Magyar aranyjárdék 4%	118.60
Magyar koronajárdék	95.25
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,7%	121.35
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,7%	100.70
Magyar keleti vasúti államkölcsön 1876-ból	119.—
Magyar földterhemenntesítési kötvény 4%	93.50
Italméltó jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavónföldterhemenntesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség-sorozatjegy-kölcsön	179.—
Tízszázalékos szept. sorozatjegy-kölcsön	147.50
Osztrák járadék-papírban	99.20
Osztrák járadék ezüstben	99.15
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	96.—
Osztrák államsorsjegy	144.—
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	662.—
Osztrák hitelintézet részvény	644.25
Párisi vista	95.15
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.03
Németbirodalmi márka	117.20
Londoni vista	239.20
30 márkás arany	234.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6:50	8:30	2:—	5:45	9:15	—	Kolozsvár ind.	—	5:23	7:—	12:32	6:13	11:01	P.-Ladány ind.	4:—	1:24	5:35	10:53	2:29	6:08
Rákos >	7:02	8:51	2:13	6:06	9:28	—	Jegenye >	—	—	7:59	11:14	7:16	—	Debreczen >	5:10	2:56	6:46	11:44	3:56	7:41
Ujszász >	8:28	10:59	3:36	8:40	10:56	—	B.-Hunyad >	—	6:40	8:37	1:44	7:54	12:20	Ermihályfalva érk.	6:36	3:57	7:29	1:—	4:58	9:13
Szolnok >	9:07	11:31	3:59	9:27	11:19	—	Csucsá >	3:25	7:09	9:19	2:15	8:37	12:52	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9:21	11:50	4:12	9:46	11:33	—	Élesd >	5:26	7:47	10:08	3:01	9:32	1:34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
P.-Ladány >	10:43	2:—	5:28	11:53	12:55	4:54	Mező-Telegd >	5:54	7:59	10:25	3:15	9:49	1:48	Ermihályfalva ind.	6:17	11:17	3:14	5:27	9:14	8:02
Báránd >	—	2:12	—	12:07	—	5:11	F.-Vásárhely >	6:21	8:11	10:42	3:28	10:07	2:01	Debreczen >	7:32	12:36	4:16	8:10	10:27	9:01
Sáp >	—	2:27	4:48	12:24	—	5:32	Váradi-Velence >	6:49	—	11:01	—	10:27	—	P.-Ladány érk.	1:28	1:45	5:03	9:43	11:28	9:48
B.-Ujfalu >	11:18	2:47	6:03	12:46	1:33	5:58	Nagyvárad érk.	7:11	8:38	11:10	—	10:37	2:25	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
M.-Peterd >	—	3:—	—	1:—	—	6:15	Nagyvárad ind.	2:22	8:43	11:36	4:10	11:04	2:38		V. v.	V. v.				
M.-Keresztes >	—	3:12	—	1:14	—	6:31	Püspöki >	2:36	8:52	11:47	—	11:14	—	Debreczen i.	9:35	4:31	Nagy-Léta-	5:25	1:05	
Bors >	—	3:25	—	1:28	—	6:50	Bors >	2:47	—	11:54	—	11:22	—	Sáránd >	10:18	5:16	Vértés ind.	—	—	
Püspöki >	11:48	3:32	—	1:36	—	7:02	Mező-keresztes >	3:12	—	12:05	—	11:37	—	H.-Bagos >	10:28	5:26	M.-Pályi >	5:47	1:30	
Nagyvárad érk.	11:56	3:42	6:39	1:48	2:11	7:16	Mező-Peterd >	3:30	—	12:17	—	11:50	—	H.-Pályi >	10:45	5:48	H.-Pályi >	6:03	1:48	
Nagyvárad ind.	12:16	3:58	6:46	2:06	2:18	12:25	B.-Ujfalu >	4:07	9:23	12:29	4:50	12:05	3:18	M.-Pályi >	10:57	5:59	H.-Bagos >	6:18	2:05	
V.-Velence >	—	4:05	—	2:30	2:25	12:32	Sáp >	4:39	9:38	12:47	—	12:25	—	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6:40	2:29	
F.-Vásárhely >	—	4:16	—	2:41	—	12:45	Báránd >	5:01	—	1:01	—	12:41	—	Vértés érk.	11:16	6:18	Debreczen é.	7:18	3:13	
M.-Telegd >	12:48	4:38	7:15	3:03	2:50	1:12	P.-Ladány >	5:17	10:06	1:34	5:40	1:19	4:03	Sáránd—Derecske.						
Élesd >	1:02	4:56	7:28	3:21	3:04	1:37	Szajol >	—	11:21	3:08	6:59	3:04	5:19		Sz. v.	Sz. v.	Derecske ind.	6:00	1:49	
Rév >	1:26	5:20	7:50	3:45	3:26	2:10	Szolnok >	—	11:44	3:35	7:32	3:37	5:39	Sáránd ind.	10:33	5:26	Derecske érk.	6:20	2:09	
Csucsá >	2:16	6:31	8:37	4:52	4:16	3:49	Ujszász >	—	12:03	3:58	7:50	4:05	5:58	Derecske—Sáránd.						
B.-Hunyad >	2:49	7:16	9:08	5:32	4:52	4:48	Rákos >	—	1:37	6:03	9:28	6:52	7:38		V. v.	V. v.				
Jegenye >	3:15	7:49	9:33	6:01	—	5:34	Budapest érk.	—	1:50	6:20	9:40	7:10	7:50	Sáránd érk.	10:42	5:45	Sáránd érk.	6:20	2:09	
Kolozsvár érk.	3:40	8:33	10:08	6:59	5:55	7:04														